

Our Write Us Today
ADVERTISING
RATES are
REASONABLE....

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

2 NA DAN DOBIVATE
"GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (izvzeti nedeljni in
praznikov).
ZA \$6.— NA LETO NAD 300 IZDAJ

TELEPHONE: CHelsea 3-1242

Entered as Second Class Matter September 21st, 1932 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 285. — Štev. 285.

NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 9, 1939—SOBOTA, 9. DECEMBRA, 1939

Volume XLVII. — Letnik XLVII.

ROOSEVELT OBSOJA BRICKER-ja

Država mora skrbeti za reveže

WASHINGTON, D. C., 9. dec. — Predsednik Roosevelt je posegel v skrajno žalostno reliefno zadevo v Clevelandu s tem, da je obdolžil gubernerja države Ohio Johna W. Brickerja in državno legislaturo, da sta zakrivila sedanji obupni položaj brezposelnih.

GOVERNER JE VARČEVAL NA ŠKODO REVEŽEV

Ne da bi omenil Brickerjevo ime, ga je predsednik posredno obdolžil, da je skušal izravnati državni proračun na škodo brezposelnih, ki pri WPA delih ne pridejo v poštev. Obenem pa se je pohvalno izrazil o clevelandskem županu H. H. Burtonu, katerega je razbremenil vsake krivde, češ, da je mestna oblast samo igrača državne oblasti.

Predsednik Roosevelt tudi ne zvrča krivde za žalostni položaj brezposelnih na WPA ter pravi, da država Ohio, ki ima 6,000,000 prebivalcev, za svoje reveže ni skrbela niti polovice toliko, kot država Pennsylvania, ki ima 9,000,000 prebivalcev. Predsednik je za vtemeljitev svoje trditve navedel poročilo WPA komisarja F. C. Harringtona, ki pravi, da v državi Ohio dobiva vsak revež po \$16.65 na mesec, v državi Pennsylvania pa \$27.

TUDI ICKES OBSOJA BRICKERJA

Po predsednikovi izjavi pa je tudi notranji tajnik Harold Ickes rekel o gubernierju Brickerju, da obravnava reliefni problem brezsrčno. Bricker je na predsednikovo izjavo rekel, da je predsednik politično napadel republikansko vlado v državi Ohio. "Zakaj ne bi smelo biti nikakega političnega napada na tako brezsrčno vlado, kot je ta?" je rekel Ickes.

BRICKER NOČE SKLICATI LEGISLATURE

Ickes je nadalje ostro obsojal gubernierja Brickerja, ker ni hotel sklicati, kot je priporočal clevelandski župan Burton, k posebnemu zasedanju, da nekaj ukrene glede reliefa.

Bricker odgovarja Rooseveltu

COLUMBUS, O., 9. decembra. — Gubernier Bricker je z ozirom na izjavo predsednika Roosevelta rekel, da se predsednik mnogo bolj briga, da spravi v slabo luč republikance in za sebe dobi glasove, kot pa za dobrobit ljudi.

Gubernier Bricker je med drugim rekel: "Relief v državi Ohio je v popolnoma dobrem stanju. Pravi vzrok cele zadrege je edino WPA v Cuyahoga okraju, kjer je bilo v volilnem letu vzeti na delo 74,000 delavcev, potem pa, ko so bile volitve končane, je bilo to število nenadoma znižano na 30,000.

"Zvezne oblasti mnogo govore, pa zelo malo pomagajo položaju. Mnogo bolj se zanimajo za politiko, kot pa za pomož. Dovolj pomoči bo za vse, ki jo potrebujejo. V Clevelandu ne bi bilo reliefnega problema, ako bi WPA zaposlila brezposelne. Ako bi se zvezna vlada tako zanimala za dobrobit ljudi, kot se zanima za volilne glasove, tedaj ne bi znižala števila delavcev pri WPA delih od 74 na 30 tisoč. Samo politična manipulacija WPA je povzročila težave v Ohio."

LEGISLATURA DOVOLILA 10 MILIJONOV

Legislatura je za leto 1939 dovolila \$10,000,000 za podporo revežem in ravno toliko za leto 1940. Tozadevna postava pa določa od krajevnih oblasti, da k podpori prispevajo dolar za dolar. Oblasti mnogih mest pa so se pritožile, da je državna pomoč mnogo premajhna.

Finci so vstavili Ruse

NA FRONTI V KARELIJI, 9. decembra. — Finci se hkrati držijo proti ruski armadi ter so vstavili 200,000 ruskih vojakov in jim razbili 100 tankov na fronti na Kareliji, toda so morali na dveh drugih frontah Rusom prepustiti nekaj ozemlja.

Višje na severu pa Rusi prodirajo proti Nurnesu. Pri tem imajo dvojni namen: priti za Mannerheimovo obrambno četo in priti do Botniškega zaliva in s tem Finsko razcepiti na dveje.

Neko poročilo iz Haparande pravi, da so Finci napadli 7000 ruskih vojakov, ki so se izkrali v Pecamu in da so jih 2000 pobili.

Registracija nezaposlenih v New Yorku

Državne oblasti upajo, da bo razmah v raznih industrijah kmalu zmanjšal število nezaposlenih.

ALBANY, N. Y., 8. dec. — Splošno gospodarstvo se boljša od dne do dne. Nekateri industrije obratujejo s polno paro, vsled česar so državne oblasti mnenja, da se bodo stroški pomožne akcije z vsakim dnem manjšali in da bodo delavci kmalu dobili zaposlenje v industriji.

Da zbliža "delavce s priložnostmi za delo," je objavil tudi državni reliefni komisar David C. Adie naslednji program: Vsi delavci, ki so bili v industriji, ki dobivajo relief, se morajo takoj ponovno registrirati ter navesti, za kakšno delo so usposobljeni; registracija je veljavna samo za šestdeset dni; po tem času jo je treba obnoviti.

Relief bo odtegnjen vsakemu delavcu, ki mu preskrbe delo, pa ga noče sprejeti. Za podporo nezaposlenim je bilo to leto določenih šestdeset milijonov dolarjev. Država je prispevala štirideset odstotkov, šestdeset odstotkov pa občine.

Upeh novega programa je odvisen od razvoja v industriji. Pri najemanju delavcev naj bi delodajalci v prvi vrsti vpoštevali tiste nezaposlene, ki so se pri pristojnih oblastih registrirali.

DIES BO POVABIL LEONA TROCKIJA

ORANGE, Texas, 7. dec. — Demokratiški kongresnik Dies, načelnik odbora, ki preiskuje neameriške delavnosti, bo najbrž povabil izgnanega ruskega revolucionarja Leona Trockega, naj priča pred njegovim odborom. Trocki živi v Mehiki kot gost slikarja Diega Riviera. V slučaju, da se bo Trocki vabil odzval, bo pričal, kako je skušal Stalin razširiti svoj vpliv med mehiškim delavstvom.

RAZGLEDNİK

KAKŠNA BO "NOVA EVROPA"

Sir Walter Layman, angleški gospodarski strokovnjak, katerega vpliv v vladnih krogih je znan in tudi vsestransko upoštevan, je v "News Chronicle" napisal članek o vojnih čilih Anglije in Francije. Sir Walter je navedel sledeča štiri načela, ki jih bo treba upoštevati pri urejanju nove Evrope:

"1. Neodvisna poljska in češka država moreta biti obnovljeni, toda ne na podlagi diktata, ampak po skupnem sporazumu vseh prizadetih. Ako bi sporazum ne bil mogoč, naj se izbere nepristransko razsodišče, ki bo potegnilo meje bodoče poljske in češke držav."

"2. V Avstriji naj odloča ljudsko glasovanje o tem, če hoče dežela ostati pri Nemčiji, ali če želi postati neodvisna."

"3. V vsej srednji Evropi se morajo odstraniti nevarne točke, ki so sedanjo vojno povzročile. Vse srednjeevropske države bodo morale že razumti, da je v njihovo lastno korist, če se bodo same odpovedale polni neodvisnosti ter se podredile neki "višji ustanovi." Med največje neumnosti novejših zgodovine spada razkosanje avstro-ogrskemu monarhiji v celo vrsto malih držav. V gospodarskem pogledu pa ni bilo storjeno ničesar za dvig teh razkosanih dežel. Sedaj prihaja čas za to, ko bodo srednjeevropske države dozorele za to, da bodo vodstvo zunanje politike in vojaške zadeve odstopile neki "višji ustanovi." Novi red naj pa vsakemu jamči osnovne državljanske pravice, kar bo odstranilo mnogo težav, ki jih sedaj imajo narodne manjšine."

"4. Nova srednja Evropa mora dobiti takoj denarno pomoč za obnovo svojega gospodarstva."

To in ono...

"Sin" ameriške revolucije

SOUTH WOODBURY, Vt., 6. dec. — Še vedno čil in krepek in zanimajoč se za sedanjo vojno, je praznoval tukaj svoj 92. rojstni dan edini živeči "resnični sin" ameriške revolucije. To je William Constant Wheeler, čigar oče se je boril pod poveljstvom Geo. Washingtona.

Drzni ROPARJI

CIRCLEVILLE, O., 6. dec. — V tukašnju banko so prišli trije roparji. Zaprli v stransko sobo bančne uslužbenice in odnesli iz blagajne \$11,500. O njih ni še nobenega sledu.

Bogat MUZIKANT

Po brooklynskih dvoriščih je hodil že več let 54 letni Nikolaj Olishewsky, igral na trobento ter s tem beračil. Sem pa temu mu je kdo vrgel cent ali dva, le redkokdaj nikelj.

V nedeljo se je hotel odpraviti s subwayem v New York. Namesto niklja je vrgel v pobiralnik železen "slug." Artilari so ga in ga odvedli na stražnico. Povedal je, da je brez dela in da je odvisen od milodarov dobrih ljudi. Preiskali so ga in našli pri njem nad šest sto dolarjev v gotovini ter cel kup bančnih knjižic, ki so izkazovale, da ima v bankah naloženih \$47,830.

Rooseveltov sin v avtni nesreči

FORTH WORTH, Tex., 6. dec. — V avtni nezgodi se je precej poškodoval predsednikov sin Elliot Roosevelt in njegova žena. Oba imata pranske po obrazu, nogah in rokah, predsednikov sin je pa poleg tega izgubil še par zob. Poškodbe niso nevarne.

BATISTA — predsedniški kandidat

HAVANA, Kuba, 5. dec. — Polkovnik Batista, ki je že par let diktator Kube, bo ta teden izstopil iz kubanske armade. To bo storil vsled tega, ker namerava kandidirati za predsednika.

Liberalna in nacionalistična stranka sta že odobrili njegovo kandidaturo.

Baje so zanj tudi komunisti.

KONCENTRACIJSKA taborišča v Mehiki

MEXICO CITY, Mehika, 6. dec. — Iz neuradnega, toda zanesljivega vira se je zvedelo, da namerava notranje ministrstvo ustanoviti koncentracijska taborišča za nezahvalne tujce, katerih zaradi vojne ni mogoče deportirati v Evropo. Taborišča bo na Marias otoku v Pacifičnem oceanu ter se bo samo vzdrževalo. Otok ima namreč precej bogate naravne vire. Tujcemcem bo dala vlada, na razpolago gorodje.

Samomor tovarnarja

AUBURN, N. Y., 8. dec. — 60letnega Buforda H. Jonesa so našli ustreljenega v kopalnici njegovega stanovanja. Kaj ga je poglajalo v smrt, ni znano. Pokojnik je bil predsednik tvrdke Dunn & McCarthy, ki izdeluje znane čevlje "Enna Jettick."

Usodne posledice clevelandске krize

Vsled nezadostne prehrane prebivalstva se bodo razvile razne bolezni. — Clevelandski župan je bil zopet pri gubernierju. Pogajanje napredujejo.

CLEVELAND, O., 8. dec. — Clevelandski zdravstveni komisar dr. Harold Knapp je rekel danes, da se zdravniške oblasti boje posledice sedanje krize, ki je obiskala Cleveland in razna druga velika mesta v državi Ohio.

— Če trpi v sedanjem času par tisoč ljudi pomanjkanje, bodo posledice še hujše, — je rekel. — Če mesto sedaj ne more pomagati, bo moralo pomagati pozneje. In stroški bodo znatno večji. V ljudeh se bo zmanjšala odporna sila proti najrazličnejšim boleznim. To prav posebno velja za slabotne otroke. Mesto bo moralo trpeti stroške za bolezni, ki se bodo razvile iz sedanje krize.

V Toledu je dognal Council of Social Agencies več slučajev skrajnega pomanjkanja. Zdravstveni ravnatelj dr. Mildard E. Hanson je dejal: — Po nekaj mesecih ali pa šele po nekaj letih obrodila sedanja kriza svoje sadove.

Država Ohio da za reliefne svrhe istotoliko denarja kot ga dajo mesta. Toda to je le na papirju. Od 1. julija do 1. novembra je prispevala država samo 32 odstotkov kajti mesta so imela znatno več stroškov, zakonodajca pa ni dovolila dovolj sredstev. Zato silijo mesta gubernierja, da bi sklical posebno zasedanje, ki naj bi odpravilo ta nedostatek.

Clevelandski župan Burton je bil zopet v Columbusu pri gubernierju Brickerju ter je rekel, da pogajanja zadovoljivo napredujejo.

Glede političnega ozadja sedanje reliefne krize pravi "Cleveland News", da skuša biti gubernier Bricker nominiran na republikanskem tiketu za predsedniškega kandidata, dočim bi Burton rad postal zvezni senator.

O Brickerju piše "News", da je kot gubernier posebno zadovoljiv s svojim varčnim gospodarstvom. Če bi ugodil zahtevam Clevelanda, bi moral globoko seči v državno blagajno, vsled česar bi se zmanjšal sloves o njegovi štedljivosti. Ako ne bo pomagal Clevelandu, bo dal s tem demokratom v roke usodno orožje. Dokazovali bi namreč, da bi se pod republikansko administracijo revežem tako godilo kot se jim je pod Hooverom.

Z uvedbo takega sistema bi bila državna zakladnica še bolj obremenjena, poleg tega bi moral imeti v Washingtonu nadaljno centralizacijo.

Delavske vesti

Federacija se zavzema za pravico manjšin

WASHINGTON, D. C., 8. dec. — Padway, odvetnik Ameriške delavske federacije, je zastopal danes pred najvišjo zveznim sodiščem stališče, da ima manjšina delavcev pravico zastavkati in postaviti pikete, četudi je Delavski urad določil večinsko skupino kot izključno zastopnico pri kolektivnih pogajanjih.

Sodnik Hughes mu je ugovarjal rekoč: — Ali bi bil pod takimi pogoji delavski mir sploh mogoč? — Padway mu je pa odgovoril: — Če nima manjšina nobene pravice, pomeni, da je popolnoma za-uznana.

Zaslišanje se je vršilo glede ustavnega povelja, ki je bilo izdano proti piketom pred Union Premier Food Stores, Inc., v Philadelphiji.

Med uslužbenci te družbe so člani Delavske federacije v manjšini, pa so navzlic temu napovedali štrajk.

Bojniške blagajne bi bile predrage

CHICAGO, Ill., 8. dec. — Pred čikaško družbo zdravnikov je govoril demokratiški senator Edward R. Burke iz Nebraska ter rekel, da bi bil sistem bolniških blagajn kot ga predlaga senator Wagner, predrag.

Senator Wagner je sicer mnenja, da bi znašali stroški \$50 milijonov dolarjev na leto, toda ako prav premislimo, bi znašali nad dvatisoč milijonov dolarjev.

— Za uzor nam postavljajo razne evropske države, — je dejal Burke, — ki imajo sistem bolniških blagajn, navzlic temu so pa v teh deželah znatno slabše zdravstvene razmere kot so v Združenih državah.

Z uvedbo takega sistema bi bila državna zakladnica še bolj obremenjena, poleg tega bi moral imeti v Washingtonu nadaljno centralizacijo.

Farmerske Vesti

"Konkurirate lahko, toda ne na račun farmerja."

ALBANY, N. Y., 8. dec. — Konkurenčna vojna med newyorškimi prodajalci mleka, ki je po nekaterih trgovinah znižala ceno kvartu mleka na pet centov, je vzbudila tudi v vladnih krogih precejšnjo zanimanje. Newyorški poljedelski komisar Noyes je rekel:

— Če hočejo trgovci konkurirati glede cen, lahko konkurirajo. Mi jim ne bomo branili. Motijo se pa, če mislijo, da se bo vršila ta konkurenca na račun farmerjev. Farmer mora dobiti za mleko toliko kot mu je po postavi določeno, in niti centa manj.

Konec konkurenčne vojne

Newyorški tržni department je sporočil, da je konkurenčna vojna med prodajalci mleka v doljenem delu mesta New Yorka končana. Trajala je skoro dva tedna. Nekateri prodajalci so prodajali kvart mleka po šest centov ter s tem imeli najmanj štiri cente izgube pri kvartu.

"GLAS NARODA"
(VOICE OF THE PEOPLE)
Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)
Frank Bajec, President J. Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and address of above officers:
315 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

46th Year

ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Advertisement on Agreement

Na celo leto vanja list na Ameriko	Za New York na celo leto	\$7.00
In Kanada	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo na celo leto	\$7.00
Na tujih letih	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.—

"GLAS NARODA" IZDAJA VSAKI DAN IZVZEMŠI NEDELJE IN PRAZNIKOV

"GLAS NARODA", 315 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
TELEPHONE: CHelsea 3-1242

NEKOLIKO PREGLEDA

Francosko-angleška vojna proti Nemčiji, ki ji je dal povod nemški napad na Poljsko, je tam, kjer se je pred tri najstimi tedni začela. Nobena stran ne kaže kakšne posebne aktivnosti.

Pod pretvezo, da je bila napadena, je mogoča Rusija napadla šibko Finsko ter si s tem nakopala — z malimi izjemami — mržnjo vsega sveta.

Ko bo enkrat imela Rusija Finsko v svojih krempljih, bo začela izvajati pritisk na Skandinavijo. Švedska, Danska in Norveška se niso združile in niso šle Finski na pomoč.

Zaveznikom je začelo rojiti po glavi: — Kaj če postane Rusija, ko zadosti svoji grabežljivosti na severu, aktivna vojaška zaveznica Nemčije?

Po mnenju ameriških izvedencev je začelo Nemčiji resno primanjkovati olja. Olje je na Romunskem, in edinole z rusko pomočjo se ga zamore Nemčija polastiti.

Možnost, da bi se Nemčija in Rusija združili v vojaškem oziru, resno razburja balkanske države ter Madžarsko, Turčijo in Italijo.

Dasi je hotela Finska skoro brezpogojno ugoditi vsem ruskim zahtevam, jo je Rusija napadla, ker je bilo pač v njenem programu, da se je polasti. Opozorila iz Združenih držav so v Moskvi naletela na gluha ušesa. Usoda Finske je bila zapечатena.

Turčija se boji, da bo skušal Stalin vresničiti sen ruskih carjev ter bo pograbil Istanbul, Dardanele in dobil nadvlado nad Črnim morjem.

Madžarska je pri delitvi Čehoslovaške dobila Podkarpatsko Rusijo (Rutenijo). Zdaj se menda že kesja, ker je sprejela to darilo — ter postala s tem neposredna soseda Rusije. Zadnje dni je namreč padlo že več ruskih izstrelkov v to or: mlje.

Italija, boječ se, da bo Romunska prihodnja na ruskem seznamu, agitira za močan balkanski nevtralnostni blok s Turčijo.

Bolgarska se boji Rusije, istočasno pa upa dobiti z rusko pomočjo Dobrudžo, nad katero gospodari Romunska.

Jugoslavija se dobrika zaveznikom, istočasno se pa tudi noče zameriti Nemčiji.

Madžarska še vedno stremi po reviziji Trianonske pogodbe, ki je dala Romunski precej madžarskega ozemlja, oba pa trepečeta pred Rusijo.

Vsa jugovzhodna Evropa se boji ruske nevarnosti, in baš ta bojazen krepi njeno nevtralnost.

Tekom prejšnjega tedna so Nemci uničili nadaljnih tri najst zavezniki in nevtralnih ladij. Francozi poročajo, da so v dveh dneh uničili sedem nemških submarinov. Ob zapadni fronti se vrše skoro sleherni dan zračni napadi, ki pa nimajo posebnih uspehov.

Oči vsega sveta so uprte v "miroljubno" Rusijo, ki ima na razpolago osemnajst milijonov izvežbanih vojakov ter je napadla Finsko, ki zamore v skrajnem slučaju poslati na bojišče komaj osemstotisoč mož.

Iz Slovenije

NENADNA SMRT GOSTILNIČARJA

Dne 11. novembra se je pripetil na Aleksandrovi cesti v Mariboru razburljiv dogodek, ki je privlekel na kritično mesto ogromno množico ljudi. V smrti od Meljske ceste se je peljal po Aleksandrovi v mesto mlad mož na kolesu. Ko je privozil do okepa Cankarjeve ulice, je naenkrat omahnil s kolesa naprej ter strmooglavo padel na cesto. Obležal je negiben. Takoj so se okrog njega zgrnili ljudje, prispel je stražnik, mimoma pa je tedaj tudi slučajno prišel zdravnik, ki je takoj izvršil svojo zdravniško dolžnost ter ležečega pone-rečene preiskal. Zamogel pa je ugotoviti samo smrt. Prenesli so ga na policijsko stražnico kjer je potem z zdravnik ugotovil, da je pokojnika zadela na kolesu kap ter ga je bil mrtev najbrž že takrat, ko je padel s kolesa. Na stražnici so ugotovili tudi ime umrlega. Je to 34-letni mariborski gostilničar Herman Murks, ki se je oženil pred tremi tedni ter telaj tudi otvoril svojo gostilno na Koroški cesti. Poprje je bil mnogo let priznan kuhar v restavraciji g. Klešča, lastnika Velike kavarne. Že v kratkem času svoje samostojnosti je pokazal, da bo svoje podjetje strokovno vodil in ga bo dobro vpeljal.

Uodnega dne na vse zjutraj se je Murks odpeljal v Št. Peter, kjer je plačal vino, katerega je kupil. Ko se je vračal potent nazaj domov, ga je na cesti zadela kap. Zdravnika, ki je ponnagal na cesti ležečemu pone-rečencu, se je zgodila tudi neprijetnost. Ko je preiskal mrtveca, da bi ugotovil še kakšno sled življenja, je položil svojo ročno torbico z instrumenti na tla. To priložnost je porabil nepoznan dolgo-prstnež, da mu je to torbico vpričo nemožne ljudi, ki so prizer opazovali, izmaknil ter z njo neopaženo izginil.

SMRTEN STREL V SRCE

V Mihalovci v svetinjski župniji se je odigral 10. novem-

bra dogodek, ki žalostno odmeva v vsej okolici. Ob pol12. je bil ustreljen pred hišo posestnika Franca Novaka 26-letni delavec Avgust Bedžet. Krogla iz samokresa ga je zadela naravnost v srce ter je bil Bedžet pri prici mrtev. Omenjene noči so se nahajali pri posestniku Novaku domači sin, 20-letni Franc, ter dva njegova prijatelja. 20-letni Jožef Preleg in 19-letni Ivan Zalar. Prepirali so se z Bedžetom in njegovimi prijatelji, ki so stali zunaj hiše. Vrata na hiši so bila zaklenjena, pa že napol razbita. Očividno je bil med obema skupinama kak spopad ter je Bedžet skušal s silo priti v hišo. Tedaj pa je domači sin odšel po samokres, ki ga je imel oče spravljene v omari. Hotel je najprej sam ustreliti kroglo v vrata, pa ni imel zato koražje. Izročil je nato samokres Zalarju, ki je naglo dvakrat sprožil. Po drugem strelu se je začel od zunaj smrten krik, ko je bil Bedžet zadet v prsi ter mu je krogla prebila srce. Prelog je potem vzel Zalarju orožje ter ga skril, da bi tako vzbudil videz, da so Bedžeta ustrelili njegovi prijatelji. Orožniki, ki so bili o uboj hitro obveščeni, pa so zadelo takoj poja-nili ter so vse tri fante zaprli. Zalarja, Preloga in Novaka so aretirali, ter so jih odgnali pred sodišče.

OROŽNIKOM JE HOTELA POBEGNITI

Orožniki v Slovenski Bistrici so morali k zaslišanju pripeljati na sodišče delavko Marijo Fermeve. Ko so orožniki izvedeli za njeno stanovanje v neki gostilni, je orožniška patrulja odšla v gostilno. Čim je Fermeveva zagledala orožnike se je zaklenila v svojo sobo, ki je na poziv orožnikov ni hotela odpreti. Pač pa je skozi okno zlezla na streho in od tod skočila na cesto. Beg se ji je ni posrečil, ker so jo orožniki pravočasno prišli. Pred aretacijo se je vrgla na tla, in vzdihovala, da si je zlomila hrbtenico. Poklicani zdravnik pa je ugotovil, da nima nikakih poškodb.

RUDOLF SKRAJNAR UMRL

Včeraj opoldne je v Queens General Hospital nenadno umrl dobro poznani rojak Rudolf Skrajnar. Ponoči so ga napadle srčne bolečine in na zdravnikovo odredbo je bil prepeljan v bolnišnico, kjer je opoldne preminul.

Njegovo truplo leži v pogrebem zavodu Peter Geis, na Catalpa Ave., med Woodward in Onderdonk Ave., Ridgewood, L. I. Pokopan bo v ponedeljek ob 9. dopoldne iz Št. Mathias cerkve na pokopališču sv. Trojice.

Pokojni Skrajnar je bil star 52 let in doma iz Ribnice. Pred leti je bil uslužben pri upravnistvu "Glas Naroda". Vsi uslužbeneci se ga spominjamo kot vestnega in marljivega delavca in dobrega prijatelja.

Zapušča ženo Josephine, sinova Rudolfa in Ernesta ter hčer Josephine.

Prizadeti družini naše sožalje.

OBSOJEN, KER STA ZAKRIVILI SMRT

29. maja tega leta je umrla v mariborski bolnišnici Terezija Centrih zaradi vnetja notranjih organov. Preiskava je dognala, da ji je poskušala odpraviti plod Roza Krašovec iz Maribora, s katero jo je seznanila Roza Klementič. Posledica tega posega pa je bilo vnetje in sledila je smrt. Roza Krašovec in Roza Klementič pa sta se večkrat zagovarjali pred sodiščem v Mariboru. Prva je bila obsojena na 6 mesecev ječe in 2 leti izgube častnih pravic, druga pa je dobila 4 mesece ječe.

KAKŠNO POT NAPRAVI DOLAR V 14 DNEVIH.

Pogosto človek premišljuje, kadar ima v roki kakšen novce, skozi koliko rok je že šel in koliko stvari je bilo že zanj kupljeno. Trgovska zbornica v New Yorku je imela tudi podobne skrbe, zato je hotela napraviti poskus z dolarjem. Na dolarski bankovec je prilepila listek s prošnjo, naj vsakdo, ki bo dobil v roke ta dolar, napiše kaj je zanj kupil.

Rezultat je bil tale: v dveh tednih so s tem dolarjem petkrat plačali dnino, najpogosteje so pa z njim kupovali cigarete in tobak. Trikrat so zanj kupili bencin, enkrat pa se je nekdo zanj obril. Nekdo je zanj kupil milo, spet drugi pa slanike, zobno cremo in pivo. V 14 dnevih je bankovec menjal silno veliko lastnikov.

TORPEDIRANI MAČEK.

Prav izredna zadeva je to, da se v brzojavkah britske admiralitete imenuje kaka mačka. Toda "Tawneya" je doletela ta nenavadna čast.

Torej — Tawney — je rdečkastorjav maček britskega rodu, ki je bil že trikrat rešen pri brodolomih. Ta maček je bil na angleškem ribiškem parniku "Caldewu" ki ga je v septembru neka nemška podmornica torpedirala pri Farorskih otokih. Posadka se je otela z rešilnim čolnom, a tedaj je nekdo pomorščak z grozo opazil, da Tawneya ni med rešenci. Posrečilo se mu je najti mačka nekje na dnu potapljajoče se ladje in ga je rešil. Brodolomec z mačkom vred je odpeljala švedska ladja. A preden je švedska ladja priplula v švedsko vodovje, sta jo ustavila dva nemška rušilca in vzela s seboj onih 11 Angležev, da jih v Nemčiji internirajo. Švedski kapitan je predlagal, naj

Peter Zgaga

V nekem mestu na ameriškem Vzhodu je začela peči kruh nova pekarna. Mesto ima par stotisoč prebivalcev in v njem izhajajo trije lokalni listi.

V teh lokalnih listih je pekarna razglasila: — Vsakemu, ki pokusi naš kruh ter pravi, da ni dober in okusen, plačamo en dolar.

Dvajset čitateljev se je oglašilo, da so kupili kruh, ga po-

tudi angleškega mačka internirajo, a Nemci so ta predlog zavrnili.

Tawney je povzročil kapitanu precejšnjo preglavico. Mačka ni mogel obdržati na ladji a na kopno ga spet ni mogel dati zaradi strogih švedskih zdravstvenih predpisov. Ko je kapitan priplul v Gothenburg, je vprašal za svet uradnika britskega konzulata: ta mu je dejal, naj mačka kar brez skrbi ubije. Toda uradnik je naredil račun brez krčmarja, to se pravi, brez ljubezni do živali Angležinj. Komaj sta dve angleški uradnici zvedela za smrtno obsolbo nesrečnega mačka, ko sta odločno izjavili, da je treba žival rešiti. Z nekaj ogovornimi telefonskimi pogovori sta res dosegli, da se je smrtna obsodba odložila. Nato sta se obe uradnici zavzele, da boste iz svojega žepa plačevali preskrbino za mačka k štirimesečni karanteni — vsak dan po en šiling. Konzul pa je v svoji brzojavki obvestil britsko admiraliteto o pone-rečeni adji in o moštvi in dolaj: "Ladijski maček rešen — je v oskrbi dveh dam s konzulata."

A zgodba o tem malem kuštraveni mačku se ni konec. Neki švedski list je objavil, vest o usodi mačka, nakar se je po vsej državi javili ljubitelji mačk, ki bi bili radi vzeli nem maneverskem dnevu so mačka za svojega. Neki angleški učitelj je dal ladijskemu mačku svoj konjski hlev na razpolago in ker ta hlev po trikrat na teden preišče poseben živnozdravnik, je pričakovati, da bodo oblasti popustile glode na strogo izvajanje karantenskih predpisov. Upajmo, da takih mačkov ni več dosti na svetu, sicer bodo ljudje zares pozabili skrbeti za človeške otroke, ki so ostali brez domov in ki so izgubili med begunstvom svoje starše.

Kakor hitro bi se ljudje prepričali o absolutni resničnosti ponudbe, bi morala pekarna po par dneh bankrotirati, magari če bi pekla namesto navadnega kruha nebesko mano.

Bivši avstrijski kancler Kurt Schuschnigg je še vedno zaprt in močno zastražen v dveh sobah gornjega nadstropja dunajskega hotela "Metropol". Njegova žena ga sme vsakih štirinajst dni samo enkrat obiskati, pa samo za pet minut. Svojega otroka ni videl že nad leto dni.

Spčetka je bilo rečeno, da bo postavljen pred vojno sodišče, ki bi ga najbrž obsodilo na smrt, toda Hitler si je zmošil zanj hujšo, strašnejšo kazen. V stropu njegove ječe so namestili avtomatičen gramofon, ki igra vsak dan osem ut brez pre-stanka en sam rekord. Na rekordu pa ni dunajskega valčka ali kakšne klasične skladbe, pač pa govori, ki ga je imel Hitler po zavzetju Avstrije. Vsak dan bijejo Schuschnigg na uho osem ur brez prestanka Hitlerjeve besede. Možak je že napol blazen in živčno popolnoma uničen.

Ljudi, ki so zasnovali v Meščanski pivovarni v Monakovem atentat na Hitlerja in njegove tovariše, še dozdaj niso dobili in jih najbrž nikdar ne bodo.

Zdi se, da je Hitler natančno vedel, kdaj mora vstati iz za mize in zapustiti dvorano. Očividci pravijo, da se je med svojim govorom parkrat nemirno ozrl proti stropu in se mu je po končanem govoru strašansko mudilo.

To ni nič čudnega. Vsakdo ve iz svoje lastne izkušnje, da se ne more človek na najzanesljivejšo uro nikdar popolnoma zanesti. Če si alarm na urbudilki še tako skrbno naravnal, se utegne par minut prej sprožiti.

Toda, kar se tiče Hitlerjeve osebe in drugih visokih nacijskih dostojanstvenikov, se je tistega usodnega večera v Meščanski pivovarni završilo vse točno in natančno po programu.

Mali Oglasi
imajo velik uspeh

Prepričajte se!

"Cable letter"

SE JE ČAS, DA VAŠA BOŽIČNA POŠILJATEV DOSPE V DOMOVINO PRAVOČASNO ZA PRAZNIKE, AKO SE POSLUŽITE "CABLE LETTER". —

Pristojbina je \$1.—.

Potniški Oddelek "Glasa Naroda"
216 W. 18th Street New York City

DARILNE POŠILJATVE v Jugoslavijo

100 Dinar.	—	\$ 2.50
200 Dinar.	—	4.80
300 Dinar.	—	7.00
500 Dinar.	—	11.25
1,000 Dinar.	—	21.75
2,000 Dinar.	—	43.00

ZARADI RAZMER V EVROPI so bile naše zveze za denarne pošiljate v Jugoslavijo začasno prekinjene. Sedaj pa smo dobili novo zvezo, po kateri je mogoče našim rojakom vztrčeti in denar varno pošiljati. Vendar je bila nam povišana cena, ker so stroški za pošiljanje po tem potu mnogo višje.

Opozorjamo tudi, da se sem in tam more kaka pošiljatev zaradi evropskih razmer zakasnit.

ZA NUJNO POŠILJATEV POSLUŽITE SE "CABLE ORDER". — DOPLAČATI JE TREBA \$1.— ZA VSAKO POŠILJATEV V JUGOSLAVIJO

SLOVENIC PUBLISHING CO.
::: POTNIŠKI ODDELEK :::
216 West 18th Street, New York

Kratka Dnevna Zgodba

DEDIŠČINA

F. BOUTET

Gospa Lefertinova je tiste večera šivala v jedilnici pri pogrnjeni mizi, ko je go-pod Lefertin prišel domov. Odložila je delo, in vstala.

"Octave bože moj, kaj ti pa je?"

"Ali naju ne more nihče slišati?"

"Ne. Stric Blaž je v svoji sobi otroka v svojih služkinja pa v kuhinji. Toda kaj se je zgodilo?"

Lefertin se je sklonil k nji. Na kant je prišel, — je zasepetal tragično.

"Kdo? Pojasni mi vendar, kdo je prišel na kant?"

"Stric Blaž. Danes sem to slučajno zvedel v pisarni. Njegov bankir, veš, ta vrli Devoux ta plemeniti starček, in vsaki bančnik, prijatelj iz mladih let ki mu je povsem zaupal, ki ga nam hvali in vsiljuje, ki smo ga morali povabiti dvajsetkrat na obed in mu streči kakor knezu — no ta falot je slabo spekuliral, igral in Bog ve kaj še. Skratka popihal jo je in pustil za seboj ogromne dolgove. Stric Blaž, ki mu je navzlic mojemu svarilu zaupal, vse svoje premoženje, je prišel na kant. Od vsega mu ostane samo pokojnina, s katero lahko gre naravnost v sirotišnico."

"Kaj misliš, da je to res?"

"Vem to," je skomignil z rameni in se skrušen sesedel v naslonjač.

"Bože moj, to je strašno," je dejala gospa Lefertinova. Torej se bomo morali v vsem omejiti. S tem smo za vse življenje obsojeni na skromne razmere."

"In otroci, zaradi katerih sva toliko žrtvovala v teh letih v upanju, da jima zagotoviva bogastvo..."

"Teža bogastva ni več."

Spogledala st se. Katastrofa ju je strla. Edino upanje njuna pustega življenja je splavalo po vodi. Upanje na dedščino strica Blaža, ki ju je navdajalo s pogumom v težkih urah. Odsev bogastva v očeh njunih znancev je ugasil. Če sta pomislila na starčka, je obšla oba jeza. Bogastvo je izgubilo, stric je pa ostal — je zagodrnjal Lefertin.

"On seveda ničesar ne ve, ker zaradi revne že tretji dan ne more z doma. Pisma pa nobenega ni dobil. Ali mu boš to povedal?"

Lefertin se je tupo zasme-

jal. "Se na misel mi ne pride. Zvedel bo jutri ali pojutrišnjem. Najbrž bodo o tem poročale novine ali pa bo morda poklicali na sodišče — ne vem. Vsekakor hočem, da bi nama sporočil to sani. Morda bo imel potem manj zahval in ne bo več tako prepirljiv. Dotlej pa ne veva ničesar, v tem pogledu morava biti složna."

"Če pouni-lim, kaj vse sva prenašala od kar je pri nas! Vsak hip naju ponižuje. Če pomislim na njegove zahteve, na njegove grdosti! — Sramoti nas v očeh naših prijateljev. To lahko opravičiva, ker je star in ker ga tipiva iz prijaznosti. Ne preveč jeze in žalosti nama je nakopal. Imeti mora najlepšo sobo in vsak dan se pripravimo zaradi jedilnega lista. In kako ravna z otrokoma. Da mi kar solze zalivajo oči. In pod pretvezo da človeka v rodbini ni sram, se vede tako kakor bi si nikoli ne dovolil v penzionatu. Kar se tiče mene, govori z menoj tako, kakor da bi nikoli ne smela govoriti z svojo služkinjo."

"In ti zoprni starci, ki jih prišteva med svoje prijatelje in jih nam vsiljuje. Ali se spominjaš, kaj je počel, ko sem ga prosila, naj mi posodi petsto frankov?"

In tako sta naščevala z naraščajem ogorčenja vse, kar sta mu štela v greh.

Stric Blaž, ošaben, sebičen, nepreračunljiv in siten ju je resnično tiraniziral teh šest let. Toda oba doslej omanljena po dedščini, sta si prizadevala vse to potrpežljivo prenašati. Zdaj sta se sama čudila, kaj vse imata proti njemu. Jezila sta se ob spominih na tisočere bridkosti, ki sta jih potrpežljivo prenašala iz ljubezni do denarja. Čudila sta se, da sta bila tako prizanesljiva.

"Sicer pa je vsaka stvar za nekaj dobra," je menila gospa Lefertinova. "Pri tem dogodku se ga bova vsaj odkrižala, to se razume samo po sebi."

"Lahko se zaneš na to. Sicer pa sam, ko izve, da je prišel na kant, ne bo imel več poguma, da bi se nama vsiljeval in pustil ga oditi brez usmiljenja in brez očitkov vesti, to mi lahko verjameš. Dovolj pogosto je nama grozil, da se bo preselil drugam, da nas zapusti. Toda sedaj, ko se nihče ničesar ne ve, niti ti, niti on, niti jaz... zdaj mu še nocoj povem, kar mu gre. Da, pripravi mi to radost, in povem mu, kaj si mislim o njem. O, brez krika. Bodi brez skrbi, saj vem, da je to starček. Miren bom, toda svojo osvečo hočem imeti. — Tiho, to je njegov korak."

Pojavil se je koščen starček, sivih las in živahnih oči pod gostimi obrvmi. Na sebi je imel črn oguljen suknič in zelene hlače, okrog vratu pa umazano ruto.

"Že zopet šivaš pri krožniku da pridejo igle v jed," je zagodrnjal na gospo Lefertinovo. "No, kdaj pa bo večerjal? Pol osmih je že in nerad čakam. Jakob! Pavle!" je zakričal skozi vrata. "Kje pa ste?"

Dva dečka, osem in deset let stara, sta prihitela in družina je sedla za mizo. Stric Blaž je govoril sam. Despot-ko je razlagal politične nazore, ki so se

upirali Lefertinovu prepricanju. Za gospo Lefertinovo je našel žaljive besede o načevanih telečjih prsih, ki mu niso bila dovolj mastna. Služkinjo je nahrulil, da mu ni prinesla dovolj hitro kruha.

Gospa Lefertinova je ostala mima. Lefertin se je prenagal, ker se je že veselil osvete.

Pojlita v svojo sobo dokončat naloge. Preden gresta spat, je dejal sinovoma, ko je prinesla služkinja po večerji kamilice za strica Blaža. Stric si je prižgal kratko pipo in s sobo je napolnil smrdljiv dim. Gospa Lefertinova je jela kašljati.

"Kaj pa ti je?" je vprašal stric. "To je komedija! Zdaj te bo že dim dražil h kašlju!"

"Prosim govorite z mojo ženo dostojneje," ga je prekinil Lefertin ostro.

"Kaj? Kaj praviš?"

"Pravim, da sem tega že sit, pravim, da sva že predolgo trpela, moja žena in jaz vaš despotizem. Bogastvo nikomur ne daje pravice biti govedina. Imela sva potrpljenje z vašo starostjo v nadi, da botse končno spoznal, da je tako ravnanje z vašo strani grobost. Da, gospod, to je grobost, pravim temu."

"Da, to je sramota!" je pritrdila gospa Lefertinova drhteč od jeze. "Sramota, slišite, stric! Sicer vas pa nočem več priznati in prosim svojega moža oproščanja, da sem mu vas vsilila. Čaša potrpljenja je polna. Razidimo se. De grla smo vas že siti."

Stric je prvi hip ostrmel nad vedenjem Lefertinovih. Kar je udaril s pestjo po mizi, da se je vse streslo.

"Imenitno! Tako mi je všeč," je kriknil. "Da, sakrament, imenitno! Gabilo se mi je že gledati, kakopoiImeno! je že gledati, kako požirata vse uvoje nanganje, kako ne gane-ta niti s prstom proti meni, zato ker sem bogat. Zdaj sta se opogumila in mi povedala v obraz vse brez strahu pred posledicami. To je pošteno! To mi je všeč! In nikar se ne bojte! Otsanent z vama, nikamor ne odidem, prijazen in vljuden bom kakor bi bil, če bi se mi takoj prvi dan pri vas ne vsilila misel, da ležite vsi na trebuhu pred mojim denarjem. Ne bojte se, vse vam zapustim. Tako jutri napišem oporo. Dolež sem okleval, odkrito priznam. Zdaj, ko sem vaju spoznal, draga prijatelja, vama zapustim vse."

S prisrčnostjo, kakršne ni nikoli pokazal, je segel obema v roke. Sama nista vedela, kaj bi rekla. A stric ki je bil izgubil vse premoženje, je ponavljal prisrčno:

"Zapustim vama vse, draga prijatelja, vse vama zapustim."

Stavka v Čile
PUNTA ARENAS, Čile, 2. dec. — Iz simpatije do stavkarjev v veleklavnih je proglasilo nad pet tisoč delavcev štiriindvajset u r trajajočo stavko. Mesto je kot izumrlo.

Stavka v Čile
PUNTA ARENAS, Čile, 2. dec. — Iz simpatije do stavkarjev v veleklavnih je proglasilo nad pet tisoč delavcev štiriindvajset u r trajajočo stavko. Mesto je kot izumrlo.

Stavka v Čile
PUNTA ARENAS, Čile, 2. dec. — Iz simpatije do stavkarjev v veleklavnih je proglasilo nad pet tisoč delavcev štiriindvajset u r trajajočo stavko. Mesto je kot izumrlo.

Stavka v Čile
PUNTA ARENAS, Čile, 2. dec. — Iz simpatije do stavkarjev v veleklavnih je proglasilo nad pet tisoč delavcev štiriindvajset u r trajajočo stavko. Mesto je kot izumrlo.

Stavka v Čile
PUNTA ARENAS, Čile, 2. dec. — Iz simpatije do stavkarjev v veleklavnih je proglasilo nad pet tisoč delavcev štiriindvajset u r trajajočo stavko. Mesto je kot izumrlo.

TORPEDIRANI POLJSKI PARNIK

Nedavno je nemška podmornica torpedirala in potopila veliki poljski potniški parnik "Pilsudski" blizu angleške obali. Ob začetku vojne je bil ta parnik izročen angleški vladi, da ga uporabijo v trgovski službi med Anglijo in Kanado. To je bil sicer majhen, toda eden najbolj modernih parnikov, ki je plul med New Yorkom in Gdinijo.

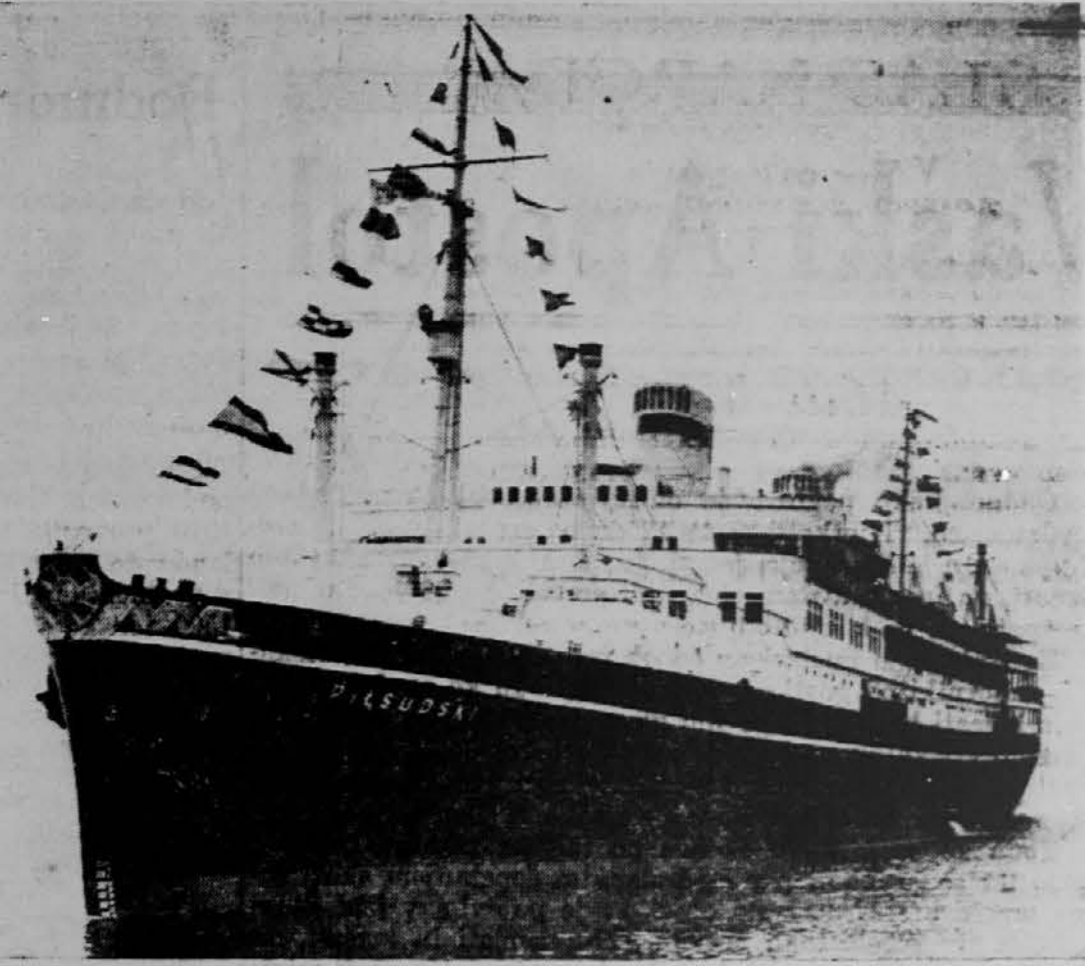
PRIPETILO SE JE NEKAJ

"Moški so res od vraga," je pripovedovala prijateljica.

"Saj poznaš našega soseda, kaj ne? V lovec je, v najboljših letih. Zadnje tedne mi je večkrat rekel, naj grem v njegovo stanovanje, češ, da se hoče pogovoriti z menoj. Nazadnje sem vseeno šla."

"Pa se je pogovoril?" jo je vprašala druga prijateljica.

"Ah, kaj pogovoril. Pregovoril me je."

Spisi Josip Jurčiča:

- I. ZVEZEK: Uvod — Naredne pravljice in pripovedke. — Spomini na deda. — Jurij Kozjak. — Jesenska noč med slovenskimi polharji. — Domen. — Dva prijatelja.
- II. ZVEZEK: Jurij Kobila. — Tihotapec. — Vrban Smukova ženitev. — Klošterski žolnir. — Grad Rojinje. — Golida.
- III. ZVEZEK: Deseti brat. — Nemški valpet.
- IV. ZVEZEK: Cvet in sad. — Hči mestnega sodnika. — Kozlovska sodba v Višnji gori. — Dva brata.
- V. ZVEZEK: Sosedov sin. — Sin kmetskega cesarja. — Med dvema stoloma.
- VI. ZVEZEK: Dr. Zober. — Tugomer.
- VII. ZVEZEK: Lepa Vida. — Pina tobaka. Moč in pravica. — V vojni krajini. — Pravda med bratoma.
- VIII. ZVEZEK: Ivan Erazem Tatenbah. — Bojim se te. — Črtica iz življenja političnega agitatorja. — Telečja pečenka. — Šest parov klobas. — Po tobaku smrdiš. — Ženitev iz nevoščljivosti. — spomini starega Slovence Andreja Pajka.
- IX. ZVEZEK: Rokovnjači. — Kako je Kotarjev Peter pokoro delal, ko je krompir gradeč. — Pona-rejeni bankovci.
- X. ZVEZEK: Veronika Deseniška.

10 zvezkov \$10

Tunel

(Spisal B. Kellermann)

Globoko pod zemljo vrtajo orjaški stroji tunel med Evropo in Ameriko. Genialni inženjer MacAlan vodi ogromno delo. Cele armade delavcev se zari-vajo vedno globlje v osrčje zemlje. Sredi dela zaloti graditelj strahovita katastrofa, ki skoro popolnoma uniči že napravljeno delo in katere žrtev je tisoč in tisoče delavcev. Toda železna voja MacAlana ne odneha, dokler ne steeče med Evropo in Ameriko globoko pod oceanom prvi vlak. Skozi vse delo se čuti orjaški ritem, ki mestoma kulminira v grandioznih opisih in dogodkih. Tunel je ena najzanimivejših knjig svetovnega slovstva.

259 strani . . . \$1.20

Ivan Pregelj: Izbran Spisi

ŠTEFAN GOLJA IN NJEGOVI. — Tolminska novele. 253 strani.

V Štefanu Golji nam podaja Pregelj edinstveno sliko trpljenja našega naroda v časih graščanske mogočnosti. V središču te žive nepoznane zgodovinske slike stoji klena postava župnika Štefana Golje, ki da v pravem pomenu besede "življenje za svoje ovce." Prepletel je roman s tragedijo lepe Tolminke, ki v svoji čudovito nežni izvedbi nima sebi enake. Tolminske novele vsebujejo med drugim tudi originalni, že splošno zasloveli pridiki "Pustina pridiga," in "Pulver und Blei" ter biser naše navelistike: "Gospoda Matije zadnji gost."

Cena \$1.50

ODISEJ IZ KOMENDE. — Zapiski gospoda Lansprškega. 269 atrani.

V tem III. zvezku nam prikaže Pregelj prelepo postavbo našega velikega narodnega gospodarja 18. stoletja, Petra Pavla Glavarja. Hrbtenico temu delu tvori že pred leti napisana večerniška zgodba o mladostnih letih Glavarjevih, a dopolnil je to mladostno sliko z Glavarjevimi zapiski, ki nam ga kažejo v njegovi življenjski modrosti pri čebelah, da njegovem gradu Lansprežu, kjer mu sivo glavo ozarja mlada ljubezen njegovega oskrbnika in nesrečne kontese Klare. S Peter Pavlom Glavarjem je ustvarjena najboljša slovenska ljudska povest. Knjiga nam postvarja kos slovenske preteklosti in iz nje diha slovenska zemlja sama.

Cena \$1.50

Denarne pošiljatve

Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu.

V ITALIJO	
\$ 6.00	Lir 100
11.85	" 200
17.50	" 300
28.00	" 500
56.00	" 1000

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO BO NAVEDENE CENE FODVRŽENE SPREMENJATI GORI ALI DOLI

NUJNA NARAZILA IZVRSU. ŠJEMO PO CABLE LETTERS ZA PRISTOJBINO SI.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(TRAVEL BUREAU)
216 W. 18th ST., NEW YORK

300 SVETIH MAŠ LETNO
v življenju in po smrti, so čeladni štani "Mašne svete za Afriko." Členarina enkrat za vedno 25 centov za vsako osebo, živo ali umrlo. Naslov: DRUŽBA SV. PETRA KLAVERJA za afriške misijone, Dept. B — 3024 W. Pine Blvd., St. Louis, Mo.

Bogovec Jernej

(Spisal Ivan Pregelj)
Pisatelj je posegel v dobo, ko se je začel širiti protestantizem po Slovenskem. Pridigarja Jerneja je klasično opisal. Romanu so dodana potrebna pojasnila.

Cena \$1.50

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

Vaški Apostol

Spisal L. GANGLIOFER; za "Glas Naroda" priredil X. X.

3

Čudno, kako pogosto je odtlej srečeval Roman staro Štavadamerico. Kjerkoli je mislil, da bo srečal Julko, je srečal njo. In leto kasneje, jeseni, je moral s kislim nasmehom priznati, da ima Štavadamerica tudi ponoči, ko bi vendar morala spati, oči na široko odprte.

Za trakov je imel pisane šopek ter hodil počej v vriskajoč z naborniki od gostilne do gostilne. In ko so drugim že za čela klečati kolena ter so jim glasovi ohripeli, je on še vedno veselo vriskal in mel glavo tako čisto kot da bi ves dan ne okusil pijače. Julki mora vendarle reči besedo, zvesto in očelčno, da bo zadoščala za vse vojaško življenje.

Toda ko se je malo okence po rahlem trkanju neslišno odprlo ter se je mladi par med sladkim šepetanjem skozi železne mreže precej nerodno objel, se je pojavila v izbi Štavadamerica ter začela tako neumljeno zmerjati in kričati, da je bil Roman v hipu na tleh in onkraj ograje. Ko ga je minil prvi strah, se je veselo zamemjal. Julki pa je rekel "tisto besedo". Veselo je zavriskal v temno noč, ča je odnevalo od gora.

Naslednje jutro je s svojimi tovariši počej zapustil domačo vas. Na hrbtu je nosil težak vojaški kovček, v sru na prijeten spomin na rožnati obrašček, čigar oči so bile mirne in nedolžne kakor oči golobice, navzlic temu je pa večkrat čudno zaplantelo v njih, kakor zažari žerjavica, ko odpiha veter z nje sivkast pepel.

Tri leta so Romanu minila da sam ni vedel kako. Toda medtem so se zgodili žalostni dogodki. Štavadamer je pri nakladanju sena nesrečno padel, da se je ubil. Pri Valdhoferevih se je pa lotila gospodinje težka bolezen, kateri je po hudem trpljenju podlegla. Pa tudi v tem slučaju je bila Romanu sreča naklenjena. Ni mu bilo treba gledati zhužšne žene na mrtvaškem odru in je ohranil mater v svojem spominu kot zdravo, veselo in smehljajočega se obraza.

Ob povratku je bila njegova prva pot na pokopališče in zopet je hotela sreča, da je na tej žalostni poti srečal sladko tolažbo — Julko. Kako prijetno se je začudil! Ni mu zametiti, če je za mirno pozabil svojo žalost. Za smrtjo ima življenje vedno svojo pravico.

Julka se je v treh letih čudovito razvila. Bila je slična zrelemu, rdečemu jabolku. Kar vgriznil bi človek Pri tem srečanju seveda nista drugače govorila, kot o blagopokojnem očetu Štavadamerju in o blagopokojni materi Valdhoferevi.

Da je bila tudi Štavadamerica poleg, ni treba skoro omenjati. In zdelo se je, da je v teh treh letih postala Julka še bolj skromna in ponižna. Samo enkrat na je pogledala v oči in ta pogled je bil tako miren in pobožen, kakor cerkvena ozračje. Vendar se je zdelo Romanu, da čita v tem pogledu nekaj, kar čuti v svojem sru. Ljubezen lahko slehernega pregovori, najlažje pa samo sebe.

Šele škripanje pokopaliških vrat ga je vzdramilo, da se je iz vesolja svoje sreče zopet vdal žalosti. Našel je grob, na katerem so bile še rože. S tresočimi se prsti je segel v kropilnik in pokropil grudo.

Toda resnična žalost se ga je lotila šele doma, ko se je razgledoval po sobi.

"Ne vem, kako je to, oče," je rekel s tihim glasom, "vse je tako kot je bilo, vendar se mi pa zdi soba prazna. Kakor da bi peč odnesli."

"Da, fant mater! ni več," se je Valdhofere pogladil z žaljavo roko po sivih lasih. "Se boš moral ozreti in pripeljati v hišo pravo žensko. Za moj del je lahko o Veliki noči poroka."

Ali ste že videli, kako se plazi temen oblak preko polja in zasije za njim smejoče se sonce?

Nekaj dni kasneje — bila je nedelja — sta romala stari in mladi Valdhofere proti Štavadamerjevinu. Oče je imel na sebi dolgo sukno, sin pa jopič in za trakom nageljne, ki jih je našel v materinem vrtu.

Oče je komaj dohajal sina, ki je skušal tako vestno in močno gledati kot se spodobi fantu, ki bo že po Veliki noči gospodar. In gospodar na takem posestvu!

Ko ju je Štavadamerica opazila, se ji je naguban obraz v veselju in zadovoljstvu razlezel. Julka se je hotela skriti, toda Roman jo je z naglo kretnjo pridržal.

V sobi so govorili najprej o vremenu, nato o živini in zanikanih poslih. Pri so kavo, nakar je padla beseda. Valdhofere in Štavadamerica sta se začela pripraviti za doto. Mlada dva sta mirno sedela in poslušala. Julka je gledala v tla in držala roke v naročju. Roman je bil resnega obraza. Takrat so mu ustnice vzdignete in je nestržno pomežiknil.

Šele proti večeru sta se stara dva pobotala. Posestvo je bilo seveda namenjeno Julkinemu bratu, ki je služil vojake, zato bo pa Julka dobila lepo doto v gotovini.

Valdhofere je bil zadovoljen Štavadamerica pa do solz ginjena, ko je blagoslovila mladi par.

"Pa naj drži v božjem intenu!"

Roman, ki bi najraje od veselja zavriskal, je rekel resno:

"Zvesta in vdana si moreva biti."

"Zvesta in vdana," je ponovila Julka komaj slišno in pri tem močno zardeča.

Tako mu je ugajalo, ko jo je hotel objeti s svojima močnima rokama ter ji pritisniti poljub na rdeče ustnice, pa je posegla Štavadamerica vmes:

"Nak, tega ne tipim. Bosta pač morala počakati do poroke. Z nedolžnim poljubom se prične, s čim se konča, je pa drugo vprašanje."

Stari Valdhofere se je zamemjal:

"Ej, tako nevarno pa tudi ni. Skedenj je odprt in se lahko vanj s senenim vozom zapelje."

"Še vedno, utagne deč seno zmociti," je dostavila Štavadamerica z materinsko previdnostjo.

Za Romana so se začeli težki časi. Štavadamerica je namreč imela del ti-te lastnosti, ki je skupna Bogu in zlodju: priročnost. Nobena zvijača ni pomagala, nobena jeza.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Podmornice in njih zgodovina

Moderna podmornica se lahko giblje v akcijskem radiju 5000 milj. Na gladini vode doseže hitrost 20 vozlov, pod vodo pa 12 vozlov. Najdaljša proga, ki jo je med svetovno vojno prevozila kaka podmornica, je bila dolga 7500 milj.

To dolžino je zmogla nemška podmornica U-53, ki je leta 1916 prevozila pot od Helgolanda do New Yorka in nazaj v 41 dneh. Izginile so z mrtja 1500 tonske podmornice izza svetovne vojne. Zdaj obsegajo podmornice 600 do 800 ton, so dolge 55—75 metrov in imajo posadko 30 do 50 mož.

Ko se je zvedelo za prve učinke nemških podmornic v bivši vojni, so vsi mislili, da je

podmornica nova nemška iznajdba. Toda resnica je drugačna. Že leta 1624 so predvajali angleškemu kralju Jakobu I. na reki Temzi preproste podmornice, ki jo je bil zgradil Holanec C. Drobhel. To vozilo je imelo 12 veslačev, in je moglo ostati več ur pod vodo v globini 5 metrov. Žal, nimamo nobenih podrobnejših podatkov o tej čudoviti iznajdbi.

Prva pravilna podmornica se je pojavila leta 1777 med ameriško osvobodilno vojno. Ko je bilo ameriško brodogradništvo premagano z angleškimi ladjenjicami, je zgradil neki ameriški mornariški častnik podmornico z imenom "Turtle" ki je iz nje celo napadel angleško bojno ladjo "Eagle". Ta podmornica je imela samo enega človeka na krovu. Na spodnjem koncu je imela dolg železen drog, ki je z njim izvrtala luknjo v ladjo. V luknjo je bilo treba vtakniti bombo, tako hitro, da je mogla podmornica komaj še pobegniti. Vse to se je moralo opraviti pod vodo. "Turtle" je res neopazeno prišla do bojne ladje "Eagle", a bomba je bila preslabotna. Vendarle je bila s tem dokazana možnost podmorske vojne.

Neodvisno od tega ameriškega poskusa je predvajal nemški poveljnik Wilhelm Bauer. L. 1831 v kielskem pristanišču leseno podmornico, ki je imela tri osebe posadke in lopatasto kolo na pogon z nogo. Podmornica se je potopila v znatno globino 18 metrov in se je tudi dvignila. Toda tisti trije pomorščaki so pobegnili, ko so bili nekaj hudih ur pod vodo.

Bauer je svojo iznajdbo ponudil Veliki Britaniji. Toda admiraliteta se je izjavila: "Ne maramo takih ladij. Kot mornarji se rajši bojujemo na ladji, kot pa da bi bili zaprti v takem lesenem zaboju." Bauer je dosegel večji uspeh v Rusiji. Leta 1856 je njegova podmornica napravila 134 poskusnih voženj pod vodo. Pri 133 poskusu pa se je ponesrečila. Od tedaj se ruska admiraliteta ni več zanimala za to iznajdbo.

Med ameriško državljansko vojno pa je iznova neka podmornica napadla bojno ladjo. To se je zgodilo leta 1863 med blokado Charlestona z ladjenjicami severnih držav. Ta podmornica je imela obliko smotke, obdana je bila z oklopnimi ploščami in je bila precej urna. Mimo več topov je vsebovala tudi bakreno cev z več ko 50 kg smodnika, ki so ga skozi cev spuščali v sovražnika. Posadka je imela poveljnika in tri mornarje.

Pozneje so severne ameriške države zgradile drugo podmornico. Nekaj mesecev je kapitan Hunley zgradil 18 metrov dolgo ladjo, ki je imela več topov, pripravo za torpediranje in posadko 7 mož. Kar petkrat je to podmornico zadela nesreča, preden je stopila v službo. Vselej je posadka utonila. Slednjič pa leta 1864 je podmornica z imenom "Hunley" napadla bojno ladjo Housatonic in jo je tako hudo poškodovala, da se je začela potapljati. Ko je bojna ladja ležala na dnu morja, je poleg nje ležala tudi nesrečna podmornica — zaradi svoje lastne bombe se je pogreznila.

V naslednjih 20 letih so sledili še drugi poskusi, dokler ni dal leta 1883 švedski inž. Nordenfelt patentirati podmornico ki je bila opremljena z dinamičnimi stroji. Toda zaman je ponujal svojo iznajdbo vsem evropskim državam, slednjič jo je vendarle odkupila francoska mornarica. Združene države so leta 1900 iznašle lastno konstrukcijo, te patente si je tudi angleška mornarica pridobila.

Kot poslednji v tej stroki so se leta 1906 pojavili Nemci. Admiral Tirpitz je bil do svoje smrti zoper uvedbo takšne

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg uslova je razvidno kdaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Da nam prihranite nepotrebnega dela in stroškov, Vas prosimo, da skušate naročnino pravočasno poravnati. Pošljite naročnino naravnost nam ali jo plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kojih imenuje s debelimi črkami, ker so upravljeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih. Zastopnik bo Vam izročil potrdilo za plačano naročnino.

CALIFORNIA: San Francisco, Jacob Laushin

COLORADO: Pueblo, Peter Cullig, A. Saffell
Walsenburg, M. J. Hayuk

INDIANA: Indianapolis, Fr. Zupančič

ILLINOIS: Chicago, J. Bevil
Cicero, J. Fabian (Chicago, Ozern in Illinois)
Joliet, Jennie Bamblich
La Salle, J. Speilch
Mascotah, Frank Augustin
North Chicago in Waukegan, Math. Waršek

MARYLAND: Kitzmiller, Fr. Vodopivec

MICHIGAN: Detroit, L. Plankar

MINNESOTA: Chisholm, Frank Gouže, J. L. Lyan
Ely, Jos. J. Pesel
Eveleb, Louis Gouže
Gilbert, Louis Vesel
Hibbing, John Povše
Virginia, Frank Hrvatic

MONTANA: Roundup, M. M. Panlan
Wahoe, L. Champa

NEBRASKA: Omaha, P. Broderick

NEW YORK: Brooklyn, Anthony Svet
Gowanda, Karl Struška
Larvia Falls, Frank Mand.

OHIO: Barberton, Frank Froha
Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Jacob Resnik, Job. Stajup
Girard, Anton Nagode
Lorain, Louis Balsut, John Kumbe
Youngstown, Anton Kihalj

OREGON: Oregon City, J. Koblar

PENNSYLVANIA: Bessemer, John Jevnikar
Broughton, Anton Ipavec
Conemaugh, J. Brezovec
Coverdale in okolica, Mrs. Ivana Rupnik
Export, Louisa Sapančič
Farrell, Jerry Okorn
Forest City, Math Kamin
Fr. Blodnikar
Greensburg, Frank Novak
Homer City, Fr. Ferencak
Johnstown, John Polants
Krayn, Ant. Taulžič
Luzerne, Frank Balloch
Midway, Jozua Žust
Pittsburgh in okolica, Philip Proga
Steelton, A. Hren
Turtle Creek, Fr. Schifrer
West Newton, Joseph Jovan

WISCONSIN: Milwaukee, West Alisi, Fr. Škok
Sheboygan, Joseph Kates

WYOMING: Rock Springs, Louis Tancher
Diamondville, Joe Rolica

Vsak zastopnik lada potrdilo za svojo, katere je prejel. Zastopnike topi priporočamo.

TIPIRAVA "GLAS NARODA"

MEHKO VEZANE KNJIGE

Razprodaja KNJIG

Da napravimo prostor za novo zaloga smo znižali cene teh knjig, da vsakemu jih je mogoče naročiti. Storite to še danes, ker bo zaloga kmalo iztekla.

- Andrej Hofer (Junaški vodja Tirolec)
- Belgrajski Biser (Vitoj Jelenc)
- Benička Vedečevalka
- Burska Vojska (H. Majar)
- Cvetke (H. Majar)
- Dedej je pravil (Julij Slupak)
- Devica Orleanska
- Dve sliki (Ksaver Meško)
- Duhovni boj (Lorenz Skupol)
- Fra Diavolo
- Fran Baron Trenk (Gjuro Pandurle)
- Hudo Brezdno (Fr. Erjavec)
- Humoreske, Grotiske in Satire (Azov in Teffi)
- Korejska Brata, črtica iz misijonov v Koreji (Josef Spillman)
- Mesija (Dr. Jeglič)
- Mladim Sreem, potesti za Laldiao (Ksaver Meško)
- Maron, krščanski defek z Libanonona
- Ob 50-Letnici dr. Janeza Ev. Kreka
- Parizki Zlatar
- Patria. Povest iz irske junaške dobe (H. Federer)
- Paherki iz Roža (Ivan Albrecht)
- Popotniki, novele in črtice (Milan Pugelj)
- Požigalec (H. Majar)
- Pravilice (H. Majar)
- Pravilice in pripovedke za mladi dne (S. Košutnik)
- Povesti in Silke (Ksaver Meško)
- Plice Selivke (Tagore)
- Prški Judek (Josip Volc)
- Praprafenove Zgodbe, Povesti (Anton Stražar)
- Preganjanje Indijanskih misijonarjev (Josef Spillman)
- Rdeča in bela vrtinca (Anton Huonder)
- Revolucija na Portugalskem
- Sisto s Sesto (H. Federer)
- Spisi Kristofa Šmida
- Študent naj bo (S. Finžgar)
- Suneški Invalid (S. Košutnik)
- Sveti Nožburga
- Tri Indijanske povesti (Josef Spillman)
- Vrtinar (Tagore)
- Volk Spokornik in druge povesti za mladino (Ksaver Meško)
- Vojnimir ali Fogustavo in krsi (Josip Ogrinec)
- Zbrani spisi za mladino (Engelbert Gangl)
- Zbirka narodnih pripovedk za mladino (J. Planinski)
- Zlatokopi (Josef Spillman)

(Vezava nekaterih knjig je od ležanja nekotično izkazana.)

Ako ima kaka knjiga več zvezkov, se šteje vsak zvezek za knjigo.

POZOR!

Ker imamo nekaj teh knjig v omejenem številu, navedite pri naročilu več knjig, da Vam moremo postrčiti.

KNJIGARNA Glas Naroda
216 WEST 18th STREET
NEW YORK

brez pomisleka izvrši, je Imhof začel glasno lajati in kakor so pozneje zatrjevali, prav lepo. Ni preteklo pol minute, in uspeh povelja je bil jasen. Od desne strani spredaj se je oglašil neki vaški pes. Zadovoljen se je maršal udaril po stegnih in dejal: "Vidite, ta je spet nasel na stari trik. Tja bomo jez-dili."

"cesarske igrače".

Ker je pa Nemčija opremila svoje podmornice z Dieslovimi motorji, je tozadevno brz napredovala pred vsenaj drugimi državami. Nemci so hoteli imeti skrivnost Dieslovih strojev zase. Toda njih iznajditelj dr. Diesel, ki so baje nemške oblasti slabo ravnale z njim, je hotel svojo iznajdbo v industrijske namene uvesti tudi po drugih državah. Ko se je prav zato peljal v London k svojim angleškim prijateljem, je na skrivnost način izginil z parnika, ki se je z njim peljal čez Rokavski preliv. Govorili so, da so ga baje nekakšni agentje spravili s sveta. Nemara pa je dr. Diesel že kaj takega prejslutil: zakaj vse svoje načrte je bil nekaj dni prej poslal svojemu tajniku v Parizu. Dieslov motor pa so kmalu nato uvedli po vsem svetu.

LADJE IZ BETONA.

Prav zdaj se ukvarjajo inženirji velikih angleških ladjedelnice z novim načinom v gradnji ladij in sicer trgovskih ladij, ki naj bi ne bile nič več jeklene, ampak iz železobetona. A to ni nova iznajdba. Že v prejšnji vojni so v Franciji in Skandinaviji uspešno izdelovali in uporabljali take ladje, in slični poskusi so se tudi v Ameriki in Italiji izborna obnesli. Samo Anglija je doslej še oklevala, ali bi krenila od jeklenih ladij in se nagnila k železobetonskim.

ANEKDOTA.

Med delovanjem nemškega maršala Goltza pri turški armadi se je pripetila naslednja dogodovščina, ki jo pripoveduje Goltzev sodelavec, general Imhoff.

Bilo je leta 1909. Po napornem maenverske mdnevu so korakale čete v svoja bivališča, višji štabi pa so sledili po kratkem razgovoru. Okrog 15 km pred bivališči, pa je vodstvo manevrov zašlo na ozemlje, ki je bilo brez vsakega pota. Stali so na ozemlju in si niso vedeli pomagati; nobene luči nobenega ognja ni bilo videti, ničesar ni bilo slišati.

Naenkrat je dejal maršal: "Imhoff paša, lajajte!"

"Kaj naj storim?"

"No, lalajte, močno lalajte." se je glasil odgovor. Kot častnik, navajen da vsako povelje

ISLANDSKI PRESTOLNICE NE BO TREBA ZMRZOVATI.

Iz Reykjavika poročajo: Ko so izvrtali 650 metrov globoko v pokrajini vročih vrelcev v Reykiru na Islandskem, so doznali, da je zaloga vroče vode za segrevanje glavnega mesta mnogo večja, kot so doslej mislili. Izrpati se mora v sekundi 220 litrov vroče vode, kar je dosti več, kakor pa za-dolžna za segrevanje vseh hiš v Reykjaviku.

BLAZNIKOVA Pratika

za leto 1940
Cena 25c
s poštnino vred.
"Glas Naroda"
216 West 18th Street
New York, N. Y.

ANEKDOTA.

Med delovanjem nemškega maršala Goltza pri turški armadi se je pripetila naslednja dogodovščina, ki jo pripoveduje Goltzev sodelavec, general Imhoff.

"Imhoff paša, lajajte!"

"Kaj naj storim?"

"No, lalajte, močno lalajte." se je glasil odgovor. Kot častnik, navajen da vsako povelje

V PREDPRODAJ
Slovensko Amerikanski Koledar za l. 1940

Za 50 centov dobite

160 STRANI ZANIMIVEGA ČTIVA — POVESTI, ČLANKI IZ ZEMLJEPISJA, ZGODOVINE IN NARAVOSLOVJA. — POLEG TEGA SPIS IVANA BUKOVINSKI - JA: Iz mojega življenja.

Koledar je bogato ilustriran.

Naročite ga pri:

Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street
New York, N. Y.

Pošljite naročilo še danes!

Rojake prosimo, k o pošljejo za naročnino, da se poslužujejo — UNITED STATES oziroma CANADIAN POSTAL MONEY ORDER, ako je vam le priročno